

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

Przedmiotowy system oceniania w klasach I – III Gimnazjum nr 4 opracowany przez mgr Marka Kanię

I. Cele ogólne

Program ma wyposażyć ucznia w wiedzę i umiejętności obywatelskie, a także wzmocnić postawy, dzięki którym będzie on lepiej przygotowany do uczestnictwa w życiu społeczeństwa obywatelskiego i demokratycznego państwa prawa (zgodnie z wprowadzoną odpowiednimi dokumentami podstawę programową).

Program ma pomóc uczniom:

- ✓ uświadomić sobie obowiązki wobec ojczyzny i poznać sposoby realizacji ich przez młodych i dorosłych obywateli,
- ✓ pogłębić poczucie przynależności do wspólnoty obywateli państwa polskiego i szacunku do własnego państwa,
- ✓ zrozumieć zasady demokracji konstytucyjnej oraz szanować wartości demokratyczne,
- ✓ działać zgodnie z prawem oraz stosować demokratyczne procedury,
- ✓ odpowiedzialnie i skutecznie uczestniczyć w życiu publicznym, w tym także w życiu społeczności lokalnej,
- ✓ ugruntować poczucie więzi ze swoją wspólnotą lokalną - małą ojczyzną,
- ✓ budować poczucie własnej wartości,
- ✓ uświadomić przydatność działania na rzecz wspólnego dobra,
- ✓ rozwijać swoje obywatelskie zainteresowania i umiejętności w trakcie dalszej - formalnej i nieformalnej - edukacji,
- ✓ zainteresować się ważnymi wydarzeniami z życia społecznego, politycznego oraz gospodarczego w kraju i na świecie,
- ✓ zrozumieć podstawowe zjawiska gospodarcze i zmiany zachodzące obecnie w Polsce,
- ✓ przygotować się do przyszłej aktywności zawodowej, poszukiwania pracy i dalszego kształcenia,
- ✓ rozwinąć wiedzę o własnym regionie oraz wzmocnić poczucie tożsamości regionalnej,
- ✓ zrozumieć miejsce Polski w Europie oraz fazy i problemy procesu integracji z Unią Europejską,
- ✓ poznać główne instytucje europejskie, ich funkcje i zasady działania.

WIEDZA

Program winien dostarczyć uczniom użytecznej wiedzy o życiu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski. W szczególności uczniowie winni poznać następujące zagadnienia:

- ✓ człowiek jako istota społeczna
- ✓ społeczeństwo, naród, państwo
- ✓ reguły działania różnych aktorów życia publicznego, jednostek, grup społecznych i szerszych zbiorowości
- ✓ miejsce wartości w życiu publicznym
- ✓ różne oblicza państwa - systemy totalitarne i autorytarne a system demokratyczny
- ✓ fundamentalne zasady demokracji konstytucyjnej
- ✓ prawa człowieka i mechanizmy ich ochrony
- ✓ znajomość podstawowych zasad regulujących życie szkoły, w tym obowiązków ucznia, sposobów

- ✓ działania samorządu uczniowskiego oraz mechanizmów ochrony praw ucznia
- ✓ procedury i instytucje demokratyczne, zadania i obowiązki pracowników służby cywilnej
- ✓ zadania i reguły funkcjonowania samorządu terytorialnego
- ✓ ustrój RP -zasady, instytucje, kompetencje
- ✓ społeczeństwo obywatelskie -formy uczestnictwa
- ✓ obywateli w życiu publicznym -stowarzyszenia,
- ✓ związki zawodowe, partie polityczne
- ✓ rola opinii publicznej oraz miejsce środków masowego przekazu w demokracji
- ✓ funkcjonowanie gospodarki, podejmowanie decyzji ekonomicznych, racjonalność gospodarowania
- ✓ możliwości indywidualnej aktywności zawodowej
- ✓ i gospodarczej -poszukiwanie pracy, prowadzenie
- ✓ działalności gospodarczej
- ✓ elementarne pojęcia ekonomiczne i zasady gospodarki wolnorynkowej
- ✓ problemy okresu transformacji w Polsce; zmiany na rynku pracy, bezrobocie, inflacja, szara strefa, restrukturyzacja przemysłu, problemy rolnictwa
- ✓ specyficzne cechy regionu; tradycje, walory, problemy
- ✓ Polska w Europie -procesy integracyjne, problemy i korzyści
- ✓ najważniejsze organizacje europejskie i ogólnoświatowe, cele, zasady działania
- ✓ najważniejsze wyzwania stojące na początku nowego tysiąclecia przed Polską, Europą i współczesnym światem

UMIEJĘTNOŚCI I POSTAWY

Program kładzie nacisk na rozwijanie następujących umiejętności i postaw:

- ✓ cnoty obywatelskie -odpowiedzialność, uczciwość, prawdomówność, tolerancja, aktywność, lojalność, odwaga, współdziałanie
- ✓ samodzielne i krytyczne korzystanie z informacji,
- ✓ odróżnianie opinii i ocen od informacji o faktach
- ✓ porównywanie informacji i opinii prezentowanych przez różnych uczestników życia publicznego
- ✓ (w tym mediów) oraz ocena ich wiarygodności
- ✓ działanie na podstawie świadomie podejmowanych decyzji jednostkowych i zespołowych
- ✓ rozpoznawanie własnych praw i obowiązków
- ✓ w konkretnej sytuacji
- ✓ rozpoznawanie celów i interesów -własnych, cudzych i interesów publicznych
- ✓ rozwiązywanie konfliktów
- ✓ prezentowanie własnych poglądów w kontaktach
- ✓ z innymi ludźmi, w dyskusji oraz na forum publicznym
- ✓ rozwiązywanie problemów ze sfery życia publicznego
- ✓ otwartość i dialog w kontaktach z przedstawicielami innych kultur, narodów, religii
- ✓ tolerancja wobec odmiennych poglądów i postaw
- ✓ brak akceptacji dla rasizmu i innych przejawów dyskryminacji
- ✓ wykorzystanie wiedzy o zasadach demokracji konstytucyjnej oraz zasad etycznych do interpretacji
- ✓ wydarzeń życia publicznego
- ✓ stosowanie demokratycznych procedur np.: negocjacji, głosowania, protestu czy procedur odwoławczych w życiu klasy i szkoły
- ✓ rozumienie obowiązującego prawa oraz działanie z nim zgodne
- ✓ godne zachowanie w czasie obchodów świąt i uroczystości szkolnych i państwowych

- ✓ załatwianie prostych spraw urzędowych: pisanie podań, listów motywacyjnych, życiorysów, wypełnianie druków
- ✓ planowanie dalszej edukacji i zdobywania kwalifikacji zawodowych
- ✓ aktywne poszukiwanie pracy -uzyskiwanie informacji o możliwościach zatrudnienia, przygotowanie do odbycia rozmowy kwalifikacyjnej
- ✓ stosowanie zasad racjonalności ekonomicznej
- ✓ w gospodarstwie domowym oraz w zarządzaniu własnymi pieniędzmi
- ✓ rozpoznawanie swoich predyspozycji, umiejętności i możliwości z punktu widzenia wymogów rynku pracy
- ✓ docenianie walorów własnego regionu -jego kultury, tradycji
- ✓ wzmacnianie tożsamości regionalnej i narodowej przy równoczesnym budowaniu tożsamości europejskiej

II. Kryteria ocen

KRYTERIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ **Klasa II, semestr I**

Ocena dopuszczająca

Uczeń powinien:

- ✓ wymienić najważniejsze cechy dobrego obywatela,
- ✓ wyjaśnić, jaką rolę odgrywają w ludzkim życiu więzi społeczne,
- ✓ wskazać opinie i fakty w wypowiedziach dotyczących życia publicznego,
- ✓ wyjaśnić jakimi wartościami kierują się uczestnicy życia publicznego w swoim postępowaniu.
- ✓ wyjaśnić, co to jest samorząd terytorialny i czym się różni od samorządu uczniowskiego,
- ✓ podać podstawowe informacje o swoim sąsiedztwie (środowisku lokalnym, wsi, osiedlu) i zlokalizować je na mapie,
- ✓ podać gdzie mieszczą się urzędy gminy i powiatu,
- ✓ wyjaśnić co to jest budżet gminy.

Ocena dostateczna

Uczeń powinien umieć:

- ✓ podać przykłady wartości, jakimi kierowały się wybrane postaci znane z historii literatury i filmu, oraz ocenić ich postępowanie,
- ✓ podać przykłady wartości, które odgrywają zasadniczą rolę w społeczeństwie demokratycznym,
- ✓ sformułować własną opinię i poprzeć ją racjonalnymi argumentami,
- ✓ wskazać na przykładach z życia, literatury i filmu jakie mogą być grupy i role grupowe,
- ✓ wyjaśnić na czym mógłby polegać, kompromis w konkretnych sytuacjach konfliktowych.
- ✓ opisać cechy szczególne swego regionu, jego walory i problemy,
- ✓ określić, czym zajmuje się radny,
- ✓ podać, kto kieruje pracą rady gminy,
- ✓ podać przykład zadania rady gminy,
- ✓ opisać sposób powoływania burmistrz, wójta, prezydenta miasta.

Ocena dobra

Uczeń powinien:

- ✓ określić, od czego zależy dobra atmosfera i współpraca w grupie (zilustrować przykładami),

- ✓ przedstawić kilka najważniejszych zasad pozyskiwania sojuszników do realizacji różnych przedsięwzięć,
- ✓ wyjaśnić w jaki sposób i w jakim stopniu wydarzenia, decyzje polityczne i procesy społeczne dotyczą interesów jednostkowych i grupowych,
- ✓ rozpoznać stanowiska oraz interesy stron konfliktu i wskazać możliwe sposoby jego rozwiązania,
- ✓ wyjaśnić dlaczego życie społeczne nie mogłoby się toczyć bez poczucia odpowiedzialności i wywiązywania się z obowiązków przez poszczególnych obywateli.
- ✓ wyjaśnić, co to jest zasada pomocniczości i podać przykład jej zastosowania,
- ✓ opisać sposób przeprowadzania wyborów do rad gmin i powiatu oraz sejmiku samorządowego,
- ✓ scharakteryzować kompetencje rady gminy,
- ✓ wymienić kilka przykładów zadań realizowanych przez władze własnej gminy,
- ✓ określić, jakie zadania dotyczące prowadzenia szkół mają władze samorządowe i wskazać przykłady związków łączących szkołę i społeczność lokalną.

Ocena bardzo dobra

Uczeń powinien:

- ✓ ocenić postępowanie wybranej osoby publicznej z punktu widzenia dobra wspólnego,
- ✓ podać przykłady sytuacji, gdy dobro publiczne i dobro prywatne są zbieżne i gdy pozostają ze sobą w konflikcie,
- ✓ wskazać związane z życiem publicznym sytuacje wymagające podjęcia decyzji, określić różne warianty rozwiązania oraz ocenić ich wady i zalety,
- ✓ opisać podstawowe sposoby podejmowania decyzji w sprawach dotyczących grupy oraz ocenić ich efektywność,
- ✓ rozpoznać potrzeby i interesy jednostek i grup uczestniczących w życiu publicznym.
- ✓ opisać sposoby wpływania obywateli na decyzje władz samorządowych różnych szczebli,
- ✓ wymienić formy radzenia sobie władz samorządu gminnego, powiatowego i wojewódzkiego z problemami społecznymi i ekonomicznymi,
- ✓ wymienić obowiązki radnego,
- ✓ podać, kto kieruje pracą rady gminy i jak jest powoływany na to stanowisko,
- ✓ wymienić nazwy i podać, jakimi sprawami zajmują się co najmniej dwie komisje rady gminy,
- ✓ podać co najmniej trzy przykłady zadań rady gminy,
- ✓ opisać, jak powoływany jest zarząd, jakie są jego zadania i kto jest jego przewodniczącym.

Ocena celująca

Uczeń powinien:

- ✓ posiadać i posługiwać się wiadomościami wykraczającymi poza program,
- ✓ chętnie i godnie reprezentować szkołę w apelach, odczytach, i uroczystościach państwowych organizowanych w regionie,
- ✓ przeprowadzić referat aktywizujący klasę,
- ✓ chętnie uczestniczyć w projektach (całorocznych).

KRYTERIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ

Klasa II, semestr II

Ocena dopuszczająca

Uczeń powinien:

- ✓ wyjaśnić, czym jest naród, a czym społeczeństwo,
- ✓ wytłumaczyć, czym jest państwo,

- ✓ wyjaśnić, co to jest obywatelstwo i czym się ono różni od narodowości,
- ✓ wyjaśnić pojęcia: monarchia, demokracja, dyktatura.
- ✓ scharakteryzować podstawowe obowiązki obywateli wobec swojego państwa,
- ✓ podać sposoby wywierania wpływu na decyzje władz,
- ✓ wyjaśnić, co to jest opinia publiczna i jaką rolę pełni w państwie demokratycznym,
- ✓ opisać, na czym polega i z czego wynika stronniczość przekazu oraz jak się przed nią bronić.

Ocena dostateczna

Uczeń powinien:

- ✓ wyjaśnić, jakie zagrożenia niesie ze sobą skupienie władzy w jednym ręku,
- ✓ wymienić trzy podstawowe gałęzie władzy,
- ✓ określić główne zadania wybranej gałęzi władzy,
- ✓ wyjaśnić czym się różnią i jaką rolę odgrywają w życiu publicznym kompromis i konsensus,
- ✓ wyjaśnić, co to jest stowarzyszenie oraz kto i po co może je założyć,
- ✓ wymienić najważniejsze związki zawodowe działające w Polsce,
- ✓ opisać sposoby badania opinii publicznej oraz krytycznego wykorzystywania wyników badań,
- ✓ przedstawić rolę masowego przekazu w państwie demokratycznym i porównać ją z ich sytuacją w państwie totalitarnym,
- ✓ scharakteryzować specyfikę przekazu zawartego w reklamie oraz dokonać jego krytycznej analizy.

Ocena dobra

Uczeń powinien umieć:

- ✓ przedstawić najważniejsze sposoby rozumienia pojęcia „demokracja”,
- ✓ wyjaśnić różnice pomiędzy demokracją przedstawicielską a bezpośrednią,
- ✓ uzasadnić znaczenie wyborów demokratycznych oraz podać podstawowe zasady w nich obowiązujące,
- ✓ wytłumaczyć dlaczego i w jaki sposób władza większości we współczesnych państwach demokratycznych jest ograniczona,
- ✓ zestawzić argumenty za i przeciw ograniczaniu wolności słowa ,
- ✓ podać kilka przykładów demokratycznych zasad znanych z historii Polski.
- ✓ wyjaśnić, czym są mniejszości narodowe i religijne i określić jakie szczególne uprawnienia im przysługują,
- ✓ wymienić i scharakteryzować formy uczestniczenia obywateli w życiu publicznym,
- ✓ scharakteryzować cele i formy działania związków zawodowych.

Ocena bardzo dobra

Uczeń powinien:

- ✓ wyjaśnić, jakie zagrożenia niesie ze sobą brak podziału władz i zilustrować je przykładami z historii,
- ✓ wymienić trzy podstawowe gałęzie władzy,
- ✓ określić główne zadania władzy ustawodawczej,
- ✓ określić główne zadania władzy wykonawczej,
- ✓ określić główne zadania władzy sądowniczej,
- ✓ podać przykłady instytucji należących do trzech gałęzi władzy,
- ✓ opisać jak narodziła się i zmieniała demokracja w ciągu wieków i wskazać przełomowe momenty w jej dziejach.
- ✓ przedstawić sytuację z życia publicznego, w której obywatele próbowali zmienić stanowisko władz, i ocenić na ile im się to udało,
- ✓ wyjaśnić, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na decyzje dyrekcji szkoły.

Ocena celująca

Uczeń powinien:

- ✓ posiadać i posługiwać się wiadomościami wykraczającymi poza program,
- ✓ chętnie i godnie reprezentować szkołę w apelach, odczytach, i uroczystościach państwowych organizowanych w regionie,
- ✓ przeprowadzić referat aktywizujący klasę,
- ✓ chętnie uczestniczyć w projektach (całorocznych).

KRYTERIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ

Klasa III, semestr I

Ocena dopuszczająca

Uczeń powinien:

- ✓ podać sposoby wywierania wpływu na decyzje władz,
- ✓ wyjaśnić, czym jest referendum,
- ✓ objaśnić, czym jest konstytucja i jakie są jej główne funkcje we współczesnym państwie demokratycznym,
- ✓ podać nazwy obu izb polskiego parlamentu,
- ✓ wyjaśnić, kto kieruje pracą sejmu, a kto senatu,
- ✓ opisać, w jaki sposób parlament podejmuje decyzje.

Ocena dostateczna

Uczeń powinien:

- ✓ wyjaśnić, jakie zagrożenia niesie ze sobą skupienie władzy w jednym ręku,
- ✓ wymienić trzy podstawowe gałęzie władzy,
- ✓ określić główne zadania wybranej gałęzi władzy,
- ✓ wyjaśnić czym się różnią i jaką rolę odgrywają w życiu publicznym kompromis i konsensus.
- ✓ opisać, jaką funkcję pełni kampania wyborcza i podać przykłady działań komitetów wyborczych,
- ✓ wyjaśnić różnicę między władzą uprawnioną i nieuprawnioną,
- ✓ wyjaśnić, jakie instytucje i w jaki sposób realizują w Polsce zasadę trójpodziału władz,
- ✓ przedstawić ustrój administracyjny RP,
- ✓ wyjaśnić, czym zajmuje się Trybunał Konstytucyjny,
- ✓ określić, jakie są dwa zasadnicze zadania parlamentu,
- ✓ opisać, w jaki sposób parlament podejmuje decyzje i wyjaśnić co to jest kworum.

Ocena dobra

Uczeń powinien:

- ✓ wymienić i scharakteryzować formy uczestniczenia obywateli w życiu publicznym,
- ✓ wytłumaczyć dlaczego i w jaki sposób władza większości we współczesnych państwach demokratycznych jest ograniczona,
- ✓ określić główne zadania władzy ustawodawczej,
- ✓ określić główne zadania władzy wykonawczej,
- ✓ określić główne zadania władzy sądowniczej,
- ✓ podać przykłady instytucji należących do trzech gałęzi władzy,
- ✓ podać podstawowe różnice programowe pomiędzy partiami lewicowymi i prawicowymi,
- ✓ wyjaśnić, skąd się bierze selektywność doboru informacji i jakie mogą być tego skutki,
- ✓ wyjaśnić, czym jest referendum i w jakich sytuacjach najczęściej jest organizowane,

- ✓ podać podstawowe zasady obowiązujące w demokratycznych wyborach,
- ✓ wyjaśnić, jak powstają w Polsce ustawy,
- ✓ opisać strukturę administracji rządowej i podstawowe zasady działania jej urzędników,
- ✓ wyjaśnić, co to są komisje i kluby parlamentarne i podać ich aktualne przykłady,
- ✓ scharakteryzować uprawnienia Sejmu i Senatu, wskazując na ich różną rolę,
- ✓ wytłumaczyć, co to jest immunitet poselski, oraz określić swoje stanowisko w sporze o jego ograniczenie.

Ocena bardzo dobra

Uczeń powinien:

- ✓ przedstawić typy systemów partyjnych istniejących w świecie i na tym tle opisać system istniejący w Polsce,
- ✓ wymienić największe partie polityczne działające w Polsce i wskazać podstawowe różnice programowe między nimi,
- ✓ wymienić podstawowe założenia ustawy o partiach politycznych określające zasady, cele i formy działania partii w Polsce,
- ✓ podać przykłady sposobów oddziaływania na władzę (cztery przykł.) i krótko je scharakteryzować,
- ✓ przedstawić sytuację z życia publicznego, w której obywatele próbowali zmienić stanowisko władz, i ocenić na ile im się to udało,
- ✓ wyjaśnić, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na decyzje dyrekcji szkoły,
- ✓ przedstawić funkcje i organizację pracy polskiego parlamentu,
- ✓ przedstawić uprawnienia i zadania prezydenta w polskim systemie politycznym,
- ✓ opisać procedurę powstawania, skład i funkcje rządu RP,
- ✓ wytłumaczyć co to jest norma prawna i czym się różni od innego rodzaju norm,
- ✓ podać fundamentalne zasady prawa i wyjaśnić je,
- ✓ scharakteryzować podstawowe dziedziny prawa,
- ✓ przedstawić główne elementy procedury sądowej w procesie cywilnym albo karnym,
- ✓ określić zadania i uprawnienia organów ścigania.

Ocena celująca

Uczeń powinien:

- ✓ posiadać i posługiwać się wiadomościami wykraczającymi poza program,
- ✓ chętnie i godnie reprezentować szkołę w apelach, odczytach, i uroczystościach państwowych organizowanych w regionie,
- ✓ przeprowadzić referat aktywizujący klasę.
- ✓ chętnie uczestniczyć w projektach (całorocznych)

KRYTERIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ

Klasa III, semestr II

Ocena dopuszczająca

Uczeń powinien:

- ✓ wyjaśnić, co to jest budżet państwa,
- ✓ podać, kto proponuje i kto uchwała budżet państwa,
- ✓ wymienić dwa przykłady źródeł dochodów budżetowych,
- ✓ rozwinąć skrót ONZ i rozpoznać symbol tej organizacji,
- ✓ wyjaśnij, czym jest Unia Europejska i gdzie znajduje się jej siedziba,
- ✓ wyjaśnij czym zajmuje się pakt NATO.

Ocena dostateczna

Uczeń powinien:

- ✓ wyjaśnić pojęcia deficytu i nadwyżki budżetowej,
- ✓ wyjaśnić, skąd wynika rzadkość dóbr i jak wpływa na działalność gospodarczą ludzi,
- ✓ podać rodzaje podmiotów gospodarczych działających na rynku i opisać czym się one przede wszystkim zajmują,
- ✓ określić, jakie kroki powinien podjąć młody człowiek poszukujący pracy, a także napisać podanie o pracę i życiorys,
- ✓ wyjaśnić, czym jest suwerenność i pokazać na przykładach jak współcześnie jest ona ograniczana,
- ✓ krótko wyjaśnić czym zajmuje się ONZ i kto kieruje na bieżąco jej pracą,
- ✓ podać przykład działania ONZ.

Ocena dobra

Uczeń powinien:

- ✓ wyjaśnić, co to jest gra rynkowa, i podać przykłady różnych rynków dóbr i usług,
- ✓ przedstawić działanie prawa podaży i popytu oraz określić w jaki sposób kształtuje się cena równowagi,
- ✓ określić do czego potrzebny jest pieniądz w gospodarce i jakie jego formy współcześnie występują,
- ✓ przedstawić rolę banków we współczesnej gospodarce,
- ✓ podać kto proponuje i kto uchwała budżet państwa oraz jakie konsekwencje przewiduje konstytucja w razie nie uchwalenia budżetu przez parlament w odpowiednim terminie,
- ✓ określić cele i sposoby działania NATO i wymienić co najmniej kilka państw będących członkami tego paktu oraz kraje, które ubiegają się o wejście do NATO,
- ✓ wyjaśnić, co to jest Unia Europejska, podać główne jej organy i sposób podejmowania decyzji,
- ✓ uzasadnić, dlaczego wymiana międzynarodowa jest niezbędna i jakie występują w niej ograniczenia,
- ✓ wyjaśnić, kim są imigranci i uchodźcy i jakie są międzynarodowe zasady ich traktowania.

Ocena bardzo dobra

Uczeń powinien:

- ✓ wskazać podstawowe różnice między gospodarką centralnie sterowaną i rynkową oraz historyczne i współczesne przykłady tych systemów,
- ✓ wyjaśnić, na czym polega wolna konkurencja na rynku oraz dlaczego w praktyce często jest ona niedoskonała,
- ✓ uzasadnić, dlaczego gospodarka współczesnego państwa nie może funkcjonować bez podatków,
- ✓ opisać, jak powstaje i o czym rozstrzyga budżet państwa
- ✓ podać, jakich wskaźników używa się najczęściej, by ocenić stan gospodarki,
- ✓ przedstawić główne reformy gospodarcze, które przeprowadzono w Polsce po 1989 r.,
- ✓ podać i wyjaśnić odwołując się do przykładów, czym jest globalizacja, na czym polega globalizacja w sferze kultury, gospodarki i polityki: ocenić jej skutki.
- ✓ przedstawić najważniejsze zagrożenia ekologiczne współczesnego świata i wskazać możliwości ich rozwiązania na poziomie społeczności lokalnej, regionu, państwa i społeczności międzynarodowej,
- ✓ wymienić podstawowe organy ONZ, oraz ewentualnie podać nazwisko osoby obecnie pełniącej funkcję sekretarza generalnego,
- ✓ wymienić kilka wyspecjalizowanych organizacji ONZ i wyjaśnić, czym się zajmują,
- ✓ podać przykład działania ONZ w dziedzinie utrzymania pokoju na świecie i ochrony praw człowieka.

Ocena celująca

Uczeń powinien:

- ✓ posiadać i posługiwać się wiadomościami wykraczającymi poza program,
- ✓ chętnie i godnie reprezentować szkołę w apelach, odczytach, i uroczystościach państwowych organizowanych w regionie,
- ✓ przeprowadzić referat aktywizujący klasę.
- ✓ chętnie uczestniczyć w projektach (całorocznych)

III. Sposoby oceniania - metody i narzędzia

Ocenianie ma na celu:

- informować uczniów o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych
- pomóc uczniom w samodzielnym planowaniu rozwoju intelektualnego
- motywować do dalszej pracy
- informować rodziców o postępach ucznia
- umożliwić nauczycielowi taką organizację pracy i dobór metod, by wyniki pracy uczniów były coraz wyższe

	Co obejmuje ten obszar?	Jak to sprawdzić? – przykłady narzędzi
Wiedza	<ul style="list-style-type: none">• przyswojenie wiadomości określonych standardami osiągnięć• rozumienie podstawowych pojęć• dostrzeganie relacji i związków przyczynowo – skutkowych między faktami i procesami• stosowanie zdobytych wiadomości do interpretacji aktualnych wydarzeń ze sfery publicznej• zbieranie, uogólnianie, porównywanie wiadomości i wyciąganie własnych wniosków	<ul style="list-style-type: none">• prace pisemne• testy, sprawdziany• ćwiczenia słownikowe• wypowiedzi ustne (w tym merytoryczny wkład w dyskusje, debaty, symulacje)• interpretacja tekstu prasowego, prawnego (itp.)• teczki, projekty• wystawy
Umiejętności	<ul style="list-style-type: none">• przygotowanie i wygłoszenie wystąpienia• udział w dyskusji publicznej• wyrażanie własnego zdania i formułowanie argumentów na jego rzecz w formie pisemnej i ustnej• słuchanie i branie pod uwagę opinii innych• zdobywanie informacji i korzystanie z nich• selekcjonowanie faktów i hierarchizacja• odróżnianie opinii od faktów	<ul style="list-style-type: none">• dyskusje i debaty klasowe• symulacje i inscenizacje• poszukiwanie i analiza informacji na dany temat• pisanie listów i petycji w sprawach publicznych• teczki, projekty wystawy• działanie na rzecz szkoły lub społeczności lokalnej

	<ul style="list-style-type: none"> • planowanie działania, podział zadań itp. • współpraca w zespole • rozwiązywanie problemów • załatwianie prostych spraw 	
Uczestnictwo w zajęciach	<ul style="list-style-type: none"> • sumienność • systematyczność • aktywny udział w lekcji • współpraca z kolegami • wykonywanie poleceń nauczyciela • przestrzeganie reguł obowiązujących na lekcjach edukacji obywatelskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • stopień przygotowania do lekcji • odrabianie zadań domowych • poziom zaangażowania w pracę na lekcji, w tym np. udział w dyskusjach, zgłaszanie własnych pomysłów ćwiczeń, tematów dyskusji • sposób komunikowania się i współpracy z kolegami w czasie prac zespołowych itp.
Aktywność pozalekcyjna	Dodatkowe prace wykonywane w czasie pozaszkolnym, dobrowolne działanie na rzecz innych, np. udział w Klubie Wolontariusza, zaangażowanie w sprawy Forum), udział w konkursach wiedzy o społeczeństwie, udział w projektach ...	

I. SPRAWDZIANY:

1. Sprawdziany:

42 – 51 %	2
52 – 74 %	3
75 – 90 %	4
91 – 100 %	5

2. Kartkówki i pracę na lekcji:

- kartkówki: stopień lub komentarz wg podanych kryteriów oceniania pracy lub „+” i „-”
- praca na lekcji: „+” i „-” (cztery „+” to 5, cztery „-” 1)

3. Prace domowe i pracę na lekcji:

- stopień lub komentarz wg podanych kryteriów oceniania pracy lub „+” i „-”

4. Prace dodatkowe:

- stopień lub komentarz wg podanych kryteriów oceniania pracy lub „+” i „-”

II. CO I JAK MOŻNA POPRAWIAĆ?

1. Sprawdziany.

- Poprawiamy tylko raz ustnie, w terminie ustalonym z nauczycielem.
- Nie można poprawiać sprawdzianów odebranych za ściąganie.
- Za próbę porozumiewania się jedna ocena niżej, przy następnych – odebranie pracy.
- Neusprawiedliwiona nieobecność na sprawdzianie skutkuje oceną niedostateczną.
- Jeżeli uczeń opuścił pracę klasową z przyczyn losowych, to powinien zaliczyć zaległy materiał w ciągu dwóch tygodni od dnia powrotu do szkoły.
- Uczeń może poprawić ocenę z pracy klasowej w ciągu tygodnia od dnia oddania sprawdzonych prac. Może ją poprawić poza swoimi lekcjami.

- g. Uczeń, który nie poprawił oceny z pracy klasowej w wyznaczonym terminie traci prawo do następnych poprawek.
- h. Wyniki poprawy:
1-5=4-	2-5=4	3-5=4+	4-5=5
1-4=3	2-4=3+	3-4=4-	4-3=4-
1-3=2	2-3=3-	3-2=3-	4-2=3+
1-2=2-	2-1=2-	3-1=2	4-1=3

2. Prace domowe.

Prace domowe przyniesione tydzień po terminie - jedna ocena niżej, powyżej tygodnia – ocena niedostateczna. Zasady poprawy uzgodnione z nauczycielem.

3. Waga oceny.

Nieprzygotowanie do lekcji - 0

Prasówka - 20

Odpowiedź ustna - 85

Test wiadomości - 100

Kartkówka - 50

Konkurs - 50

Ćwiczenie praktyczne. - 70

Praca w grupie - 25

Aktywność na lekcji - 25

Praca pisemna na lekcji - 25

Referat - 30

Zadanie domowe - od 20 do 40

Zeszyt – 15

4. Inne.

- Ocenę celującą może uzyskać uczeń, który otrzymał ocenę bardzo dobrą na semestr/koniec roku i wykazał się dodatkowym, wykraczającym poza wymagania programowe wkładem pracy i osiągnięciami np. udział w olimpiadach, konkursach, projektach, wolontariacie, delegacjach,
- Wszyscy uczniowie zobowiązani są do przygotowania na każdą lekcję prasówki zawierającej po jednej ważnej informacji z regionu, kraju i świata (w zshycie przedmiotowym),
- Raz w miesiącu uczniowie realizują zadania KOSS online,
- Każdy uczeń musi posiadać i prowadzić zeszyt z przedmiotu (notatka po każdy temacie lekcyjnym),
- Przy wystawianiu ocen jednostkowych oprócz kryterium wymagań uwzględnia się przyrost wiedzy i wkład pracy, a także uzdolnienia i możliwości ucznia.
- Ocenie podlegają wszystkie wymienione formy aktywności ucznia.
- Każdy uczeń powinien otrzymać w ciągu semestru minimum 3 oceny.
- Stosuje się skalę ocen od 1 do 6 (data przy ocenie z odpowiedzi i pracy pisemnej) z poszerzeniem o znaki „+”, „-”, „.”
- Nauczyciel przekazuje uczniowi komentarz do każdej wystawionej oceny.
- Prace klasowe i odpowiedzi ustne są obowiązkowe.
- Uczeń ma prawo do poprawienia jednej oceny z odpowiedzi ustnej.(negatywna-pozytywna)
- Każdy uczeń ma prawo do zaliczenia mu dodatkowych ocen za wykonane prace nadobowiązkowe,
- Uczeń ma prawo raz w ciągu semestru zgłosić nieprzygotowanie do lekcji (nie dotyczy prac klasowych i powtórzeń wiadomości).
- Uczeń nie ma możliwości poprawiania ocen tydzień przed klasyfikacją.

- o. Ocenę śródroczną, roczną wystawia nauczyciel najpóźniej na tydzień przed klasyfikacją uzasadniając ją. Uczniowie i ich rodzice mogą prosić o dodatkowe wyjaśnienia do wystawionej oceny.
- p. W przypadku uzyskania przez ucznia oceny niedostatecznej w I semestrze konieczne jest sprawdzenie, przez nauczyciela czy braki zostały nadrobione.
- q. Uczeń, który opuścił więcej niż 50 % lekcji, może nie być klasyfikowany z przedmiotu.
- r. Ustalona przez nauczyciela na koniec roku ocena niedostateczna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego.
- s. Podczas wywiadówek, indywidualnych konsultacji, rozmów interwencyjnych nauczyciel przekazuje rodzicom (opiekunom): informacje o aktualnym stanie rozwoju i postępów w nauce, o trudnościach i uzdolnieniach ucznia, przekazuje wskazówki do pracy z uczniem.
- t. Wszystkie sprawy nie ujęte w PSO rozstrzygane będą zgodnie z Rozporządzeniem MEN i WSO.

Dostosowanie Przedmiotowego Systemu Oceniania z wiedzy o społeczeństwie do możliwości uczniów ze specjalnymi wymaganiami edukacyjnymi.

1. Uczniowie posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni.
2. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia posiadającego opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się.
3. W stosunku wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.

Rodzaje dysfunkcji:

- Dysgrafia, czyli brzydkie, nieczytelne pismo

Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści.

Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej powinny być ogólne, takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne.

Np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepytać ustnie z tego zakresu materiału. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami lub na komputerze.

- Dysleksja, czyli trudności w czytaniu przekładające się niekiedy także na problemy ze zrozumieniem treści

Dostosowanie wymagań w zakresie formy:

- Krótkie i proste polecenia, czytanie polecenia zadania na głos, objaśnianie dłuższych poleceń.
- Inne rodzaje dysfunkcji – ocenianie zgodnie ze wskazaniem poradni.

Uczeń ze sprawnością intelektualną niższą od przeciętnej.

W przypadku tych dzieci konieczne jest dostosowanie zarówno w zakresie formy, jak i treści wymagań.

Obniżeniu wymagań, które obejmują jednak wiadomości i umiejętności określone podstawą programową.

Poprawa prac klasowych odbywać się będzie przy pomocy nauczyciela.

Zastosowanie metod ułatwiających opanowanie materiału. Wymagania co do formy mogą obejmować między innymi:

- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności,
- pozostawiania więcej czasu na jego utrwalenie

- podawanie poleceń w prostszej formie,
- unikanie trudnych, czy bardzo abstrakcyjnych pojęć
- częste odwoływanie się do konkretnego, przykładu
- unikanie pytań problemowych, przekrojowych
- wolniejsze tempo pracy
- szerokie stosowanie zasady pogładowości
- odrębne instruowanie dzieci
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie wykonać samodzielnie.

Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego, na pierwszej lekcji informuje uczniów oraz rodziców (prawnych opiekunów) o:

- a. wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;
- b. sposobach sprawdzania i kryteriach oceniania osiągnięć uczniów;
- c. warunkach i trybie uzyskiwania oceny wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.

Rodzice (prawni opiekunowie) otrzymują te informacje na pierwszym zebraniu w danym roku szkolnym.

Sposoby sprawdzania osiągnięć uczniów:

1. ocena aktywności ucznia,
2. odpowiedź ustna obejmująca materiał z omawianego rozdziału,
3. sprawdzian wiadomości po zakończeniu każdego działu poprzedzony lekcją powtórzeniową i zapowiedziany z tygodniowym wyprzedzeniem,
4. kartkówki niezapowiedziane obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji,
5. samodzielne wykonywanie zadań i ćwiczeń,
6. przygotowywanie pomocy do zajęć,
7. zbieranie i analizowanie materiałów na określony temat,
8. udział w pracach grupowych.

Ubieganie się o wyższą niż przewidywana ocena śródroczna lub roczna.

1. Uczeń może ubiegać się o wyższą niż przewidywana ocena roczna na zasadach określonych w WSO.
2. Uczeń we wniosku zobowiązany jest określić ocenę, o jaką chce się ubiegać.
3. Nauczyciel przygotowuje sprawdzian pisemny (czas trwania sprawdzianu: 45minut), który zawiera umiejętności i wiadomości na wskazaną przez ucznia ocenę. Uczeń, aby uzyskać wyższą ocenę musi z punktowanego sprawdzianu uzyskać minimum 90% punktów.

UWAGA!

Podczas lekcji WOS- u nie będę oceniał poglądów uczniów i ich przekonań, stosunku do wydarzeń, zjawisk czy procesów społecznych. Mogę jednak wyrazić swoją opinię lub udzielić informacji zwrotnej przede wszystkim, gdy głoszone przez ucznia poglądy są sprzeczne z prawem lub osiągnięciami nauki. Także wtedy, gdy sposób prezentowania własnych przekonań godzić będzie w honor drugiej osoby.